

Karelia-ammattikorkeakoulu
Sosionomi (AMK)

Osallistava nuorisotilatyö Laukaan kirkonkylällä

Nuorisotilatoiminnan vuosikello

Elli Peltokangas

Opinnäytetyö, toukokuu 2025

www.karelia.fi

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2025
Sosiaalialan koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600

Tekijä
Elli Peltokangas

Nimeke
Osallistava nuorisotilatyo Laukaan kirkonkylällä : Nuorisotilatoiminnan vuosikello

Toimeksiantaja Laukaan nuorisopalvelut, Laukaan kunta

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli lisätä osallisuuden kokemuksia Laukaan kirkonkylän nuorisotilatoiminnassa. Tavoitteena oli laatia tuotokseksi nuorisotilatoiminnan vuosikello, joka lisäisi nuorten osallisuutta toiminnassa myös tulevaisuudessa. Vuosikellon tarkoitus on toimia työkaluna nuorisopalveluiden työyhteisölle. Vuosikello sisältää kausiohjelmat ensi syksylle ja keväälle ja se on muokattavissa senhetkisten resurssien mukaan, jotka työyhteisö tarjoaa.

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä hyödyntäen konstruktivistista mallia. Opinnäytetyön toiminnallinen osuus koostui Laukaan kirkonkylän nuorisotilalla järjestetystä työpajatoiminnasta. Keräsin aineistoa vuosikelloon nuorilta kysellen heidän mielityksistään nuorisotilatoimintaan sekä toiveista tulevaisuudelle. Vuosikellon sisältö koostuu siis lähtökohtaisesti nuorten esittämistä mielipiteistä.

Toiminnallisen nuorten illan jälkeen syntyi tuotos, joka tekee nuorten mielipiteet näkyvämmiksi nuorisopalveluiden toiminnassa. Vuosikellon sisältöä pystyy jatkossa hyödyntämään nuorisotilatoiminnassa, ja se on sovellettavissa myös muihin nuorisopalveluiden toimintaympäristöihin.

Kieli
suomi

Sivuja 34
Liitteet 1
Liitesivumäärä 2

Asiasanat
nuorten osallisuus, nuorisopalvelut, nuorisotila, vuosikello

THESIS
May 2025
Degree Programme in Social Services

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600 (switchboard)

Author
Elli Peltokangas

Title
Inclusive Youth Centre Work at Laukaa Village Centre : The annual planning cycle of Youth Centre work

Commissioned by Laukaa Youth services, the Municipality of Laukaa

Abstract

The purpose of this thesis was to add more experiences of inclusion to Laukaa youth centre work. The goal of this thesis was to draft an annual planning cycle to the youth centre work that would increase the inclusion of young people also in the future. The purpose of the annual planning cycle is to work as a tool to the work community at Laukaa youth services. The annual planning cycle includes period programmes to the next fall and spring and it can be edited according to resources that the work community brings during that time.

This thesis was implemented as a functional thesis using the constructivist process model. The functional portion of this thesis consisted of the workshop activity that was organized in the youth centre of Laukaa Village centre. Data to the annual planning cycle was collected from the youngsters by asking their likings at the moment in the youth centre and wishes for the future. Thus, the content of the annual planning cycle consists mainly of the opinions of young people.

After the functional youth workshop, an output that brings out the opinions of the young people in the youth centre was formed. The content of the annual planning cycle can be used in the youth centre work and it can also be applied into other environments in youth services.

Language
Finnish

Pages 34
Appendices 1
Pages of Appendices 2

Keywords
inclusion of young people, youth services, youth centre, annual planning cycle

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Nuoruus	6
2.1	Nuoruuden määritelmä	6
2.2	Sosiaaliset suhteet.....	8
3	Nuorisotyö.....	9
3.1	Kunnallinen nuorisotyö ja Laukaan nuorisopalvelut	9
3.2	Nuoren kohtaaminen asiakkaana	11
4	Osallistava työote.....	12
4.1	Osallisuuden määritelmä	12
4.2	Yhteisöllisyys ja sosiaalipedagogisen työtteen perusta	13
5	Aikaisemmat tutkimukset ja opinnäytetyöt	14
6	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	15
7	Opinnäytetyön prosessi ja menetelmälliset valinnat	16
7.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	16
7.2	Prosessia ohjaava malli	17
7.3	Aloituskvaihe	19
7.4	Suunnitteluvaihe	20
7.5	Toteutusvaiheen esivaihe ja käytännön toteutus	21
7.6	Toteutusvaiheen tarkistus ja viimeistelyvaihe	24
8	Nuorisotilatoiminnan vuosikello.....	25
8.1	Vuosikellon esittely	25
8.2	Tuotoksen arviointi.....	26
9	Pohdinta.....	28
9.1	Johtopäätökset	28
9.2	Luotettavuus ja eettisyys	30
9.3	Ammatillinen kasvu.....	31
9.4	Hyödynnettävyys ja jatkokehitysmahdollisuudet.....	32
	Lähteet.....	33

Liitteet

Liite 1 Nuorisotilatoiminnan vuosikello

1 Johdanto

Nuorisotilatoiminta on matalalla kynnyksellä tapahtuvaa, maksutonta ja avointa toimintaa. Nuorisotilojen toimintaa ohjaavat nuoriso-ohjaajat ja nuorisotilaohjaajat, joiden kanssa voi viettää aikaa omien kavereiden lisäksi ja keskustella erilaisista aiheista. (Laukaa 2025.) Nuorten osallistaminen vapaa-ajan toiminnassa lisää vuorovaikutustaitoja. Myös turvalliset aikuiset lisääntyvät nuorten elämässä, kun nuorisotiloilla luodaan yhteyksiä ohjaajien ja nuorten välille. Nuorisotilojen toiminta on jokaiselle nuorelle tasavertaista ja tämän opinnäytetyön tarkoituksena onkin tarjota nuorille mahdollisuus tuoda äänensä kuuluviin ja antaa mahdollisuus olla osana nuorisotilatoiminnan suunnittelua.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Laukaan kunnan nuorisopalvelut. Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda nuorisotilatyöstä osallistavampaa ja tuoda nuorten näkökulmia esille toiminnassa ja sen suunnittelussa. Tavoitteena oli luoda nuorille osallisuuden kokemuksia ja luoda nuorisopalveluiden työyhteisölle työkalu jonka avulla nuorisotilatoiminnasta voidaan suunnitella osallistavampaa kuunnellen nuorten mielipiteitä ja toiveita. Osallistin nuoria kerätessäni aineistoa järjestämällä nuorille työpajatoimintaa. Kävin dialogista keskustelua toimeksiantajani sekä opinnäytetyöohjaajani kanssa läpi prosessin. Opinnäytetyö on toteutettu kirkonkylän nuorisotilalla ja tuotosta voi soveltaa kaikkiin Laukaan taajamiin sekä myös muualle Suomeen.

Raportin tietoperustassa käyn läpi nuoruuden kehitysvaiheena sekä osallistavaan työotteeseen liittyvää teoriaa. Avaan myös opinnäytetyön prosessin vaiheet ja esittelen tuotoksen, joka opinnäytetyön prosessin tuotoksena syntyi. Lopuksi pohdin luotettavuuteen ja eettisyyteen liittyviä asioita, omaa ammatillista kasvuani sekä opinnäytetyön hyödynnettävyyttä ja jatkokehityksen mahdollisuuksia.

2 Nuoruus

2.1 Nuoruuden määritelmä

Siirtymäaikaa lapsuudesta aikuisuuteen kutsutaan nuoruudeksi. Nuoruus ajoittuu 13-25 ikävuosiin jolloin ihminen lopulta saavuttaa oman identiteettinsä. (Ahonen, Pulkkinen & Ruoppila 2023, luku 4.) Se on myös lapsuuden jälkeen toiseksi tärkein elämänvaihe aivojen kehitystä ajatellen. Nuoret havaitsevat, reagoivat ja toimivat ilman pitkällistä harkintaa. (Hermanson & Sajaniemi 2018.) Aivoissa tapahtuu huomattavaa muovautumista. Uusia hermosoluja syntyy ja uudet solut ja niiden väliset yhteydet eivät toimi välittömästi tehokkaasti. Ihmisen aivot eivät ole nuoruudessa siis parhaimmillaan, suuressa muutoksessa. (Huotilainen & Peltonen 2017, luku 3.)

Myös nopeat fyysiset ja hormonaaliset muutokset ovat yleisiä varhaisnuoruudessa, joka on nuoruuden ensimmäinen vaihe. Nuoruus voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen, varhaisnuoruuteen, keskinuoruuteen ja myöhäisnuoruuteen. Murrosikä käynnistää myös erilaisia sosiaalisia stressitekijöitä, jolloin mielialojen vaihtelut ovat nuorten keskuudessa ominaisia. Varhaisnuoruus on myös vanhemmista irtaantumisen aikaa, koska murrosiässä käynnistyy myös psyykkisen kehityksen prosessi, joka kehittää reflektiivistä ajattelua ja loogisuutta. (Ahonen ym. 2023, luku 4.)

Eriksonin psykososiaalisen kehityksen teorian mukaan nuoruudessa keskeisin kehitystehtävä on luoda ristiriidaton identiteetti. Keskinuoruudessa identiteetti muodostuu yksilöllisestä jatkuvasta kokemuksesta itsestä sekä omista arvoista, tavoitteista ja valinnoista. Silloin muuttunut kehonkuva alkaa normalisoitua omassa mielessä ja ihmissuhteet jatkavat muotoutumistaan. Tähän nuoruuden vaiheeseen liittyy paljon vertailua toisiin ikäryhmäläisiin, mallioppimista sekä samaistumista. Keskinuoruudessa nuori tarvitsee aikuisia roolimalleiksi ja opettamaan erilaisista vastuista joita ikääntyminen tuo. (Ahonen ym. 2023, luku 4.)

Myöhäisnuoruudessa nuoret osaavat paremmin nähdä syy-seuraussuhteita asioissa ja tehdä suunnitelmia. Silloin ikätoverien tekemisillä ei ole enää niin paljon merkitystä suhteessa omiin mielipiteisiin, asenteisiin ja mieltymyksiin. Oma moraalinen viitekehys on kehittynyt ja nuoret luovat mielikuvaa omasta henkilökohtaisesta tulevaisuudestaan. (Ahonen ym. 2023, luku 4.)

Nuoruusiän valinnat ja elinolot luovat pohjaa aikuisuudelle. Fyysiset muutokset tai sosiaaliset tekijät ovat tärkeässä asemassa mutta on muistettava, että nuori itse ohjaa omaa kehitystään. Nuoren tulee vertailla omia mielenkiinnon kohteitaan ympäristön tarjoamiin mahdollisuuksiin ja impulsseihin. Tämä ei ole usein kovin tiedostettua. Positiivisella minäkuvalla on kuitenkin suuri rooli nuorten tavoitteiden saavuttamisessa, kun on luottamusta omiin kykyihin. Heikko minäkuva aiheuttaa ahdistuneisuutta ja haasteellisten tilanteiden välttelyä. (Ahonen ym. 2023, luku 4.) Yhteiskunnassa on kasvava ja aiheellinen huoli mielenterveyshäiriöiden yleistymisestä ja on tutkittu, että noin kolme neljästä mielenterveyshäiriöstä alkaa ennen 24 vuoden ikää (Hermanson & Sajaniemi, 2018). Nuoren psykologisten perustarpeiden tulisi tulla tyydytetyiksi jokaisen kohdalla. Usein siihen riittää aito välittäminen ja rohkaisevuus vuorovaikutuksessa, oli sitten kyseessä sosiaalialan ammattilainen tai nuoren lähipiiriin kuuluva ihminen. Nuorille tulisi jakaa vastuuta yksilöllisen kehitystasonsa mukaisesti ja antaa myönteistä palautetta aina kun siihen on aihetta. (Ahonen ym. 2023, luku 4.)

Impulssien määrä kasvaa koko ajan kun ihminen ikääntyy ja nuoruudessa impulssien tarjonta on huomattavasti laajentunut lapsuudesta. Impulssikontrollia harjoitellaan lapsuudesta alkaen, mutta nuoruudessa liika impulsiivisuus johtaa useimmiten vaikeuksiin. Hölmöilyä tapahtuu ja usein käytöksen taustalla on miellyttämisen halu ja porukkaan pääsemisen toivomukset. (Huotilainen & Peltonen 2017, luku 3.)

Osalle nuorista kasautuu ongelmia nuoruudessa, jotka näkyvät eri tavoin. Tunne-elämän ongelmat, kuten ahdistus ja masennus, ovat sisäänpäin suuntautuvaa oireilua, kun taas esimerkiksi aggressiivisuus ja rikollisuus ovat ulospäin suuntautuvaa oireilua. Hoitamattomat mielenterveyden ongelmat

voivat johtaa vakaviin seuraamuksiin. Ongelmiin puuttuminen varhaisessa vaiheessa voi auttaa nuoren yhteiskuntaan kiinnittämisessä. Myönteiset ihmissuhteet, päämäärien asettaminen ja itsearvostus luovat pohjaa nuoren hyvinvoinnille ja toimintakyvylle ja mahdollistavat tasapainoisempaa elämää. Näihin asioihin nuori voi myös itse vaikuttaa merkittävästi. (Ahonen ym. 2023, luku 4.)

2.2 Sosiaaliset suhteet

Myönteiset ihmissuhteet nuorten elämässä vaikuttavat merkityksellisesti yksilölliseen kehitykseen. Nuoruus tuo ikätovereiden merkityksen perheen rinnalle vertaissuhteiden muodossa. Nuori pyrkii uusiin rooleihin ja vastuisiin, jolloin aikuisten tuki on edelleen suuressa arvossa. (Ahonen ym. 2023, luku 4.) Vuorovaikutustaidot kehittyvät ja sosiaalisten suhteiden luominen myös romanttisten suhteiden muodossa alkaa nuoruudessa. Kaveritaitojen harjoittelu koulussa ja muissa ympäristöissä mahdollistaa vuorovaikutustaitojen oppimista. Esimerkiksi anteeksipyyttäminen tai välittämisen tunteiden sanoittaminen voi olla nuorelle hyvin vaikeaa, jos hänelle ei ole itselleen lapsuudessa opetettu näitä taitoja.

Nuoruus on ikävaihe, jossa sosiaalisen hyväksynnän hakeminen on hyvin yleistä. Kaverisuhteet muodostuvat usein silloin, kun ihmiset huomaavat, että heillä on jotain yhteistä keskenään. Yhteiset mielenkiinnon kohteet ja arvostuksen aiheet luovat yhteenkuuluvuuden tunnetta ja antavat omille mielipiteille vahvistusta. (Ahonen ym. 2023, luku 4.) Kaveripaineen riski kuitenkin suurenee ja altistaa esimerkiksi päihdekokeiluihin ja muuhun impulsiiviseen käytökseen.

Runsaista riskitekijöistä huolimatta suurin osa nuorista selviävät nuoruudesta ilman ongelmakäyttöön siirtymistä. On kuitenkin normaalia, että nuori pyrkii itsenäistyessään kokeilemaan uusia asioita ja etenkin päihteisiin liittyy usein ulkoiset tekijät kuten juuri kaveripiiri. Jos kaveripiiri on päihdemyönteinen, päihteitä on helppo saada ja kasvatuksen rajat eivät ole johdonmukaisia, niin nuori helposti altistuu päihteiden käytölle. (Holmberg ym. 2015, 363.)

Sosiaalisia taitoja tulee harjoitella jokaisen nuoren kohdalla. Ennaltaehkäisevää päihdetyötä ajatellen harjoittelua tulee tapahtua etenkin sen vuoksi, että nuoret osaisivat kunnioittaa muiden mielipiteitä niissä tilanteissa kun päihteitä tarjotaan. Yhteisötasolla voidaan myös vaikuttaa, tarjoamalla nuorille päihteetöntä toimintaa ilta-aikaan (Holmberg ym. 2015, 365-366.)

Laukaassa nuorisotilat ovat täysin päihteettömiä ja perjantai-kahviloiden muodossa annetaan nuorille mahdollisuus myös viikonlopun aloitukseksi tulla päihteettömään ympäristöön nuorisotilalle. Perjantai-kahviloissa on aina tarjolla jotain syötävää, joka yleensä valmistetaan yhdessä nuorten ja ohjaajien kesken. Kahviloissa käy myös vierailijoita ja siellä järjestetään monenlaista toiminnallista ohjelmaa. (Laukaa 2025.)

3 Nuorisotyö

3.1 Kunnallinen nuorisotyö ja Laukaan nuorisopalvelut

Nuorisolaissa nuorisotyö määritellään kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemisena (Nuorisolaki 1285/2016, 3 §). Yleinen nuorisotyön johtaminen ja edellytysten luominen on opetus- ja kulttuuriministeriön vastuulla kun taas aluehallinnollisista tehtävistä nuorisotyössä ja -politiikassa vastaa aluehallintovirastot. Nämä tehtävät tulee tehdä yhteistyössä kuntien, järjestöjen, muiden yhteisöjen ja nuorten kanssa jos näin koetaan tarpeelliseksi. (Nuorisolaki, 4 §.) Paikallisen nuorisotyön toimintamuodoista ja -ympäristöistä on vastuu kunnilla. Esimerkiksi erityisnuorisotyö ja nuorisotilojen ylläpitäminen ovat tällaisia asioita. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2025.) Nuorisotyön monialaisuus kuitenkin edellyttää lukuisia kohtaamisympäristöjä, kouluista kauppakeskuksiin ja nuorisotiloilta digitaalisiin ympäristöihin ja kokonaisuuden onnistumista vahvistaa monialainen yhteistyö (Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2024, 29).

Kunnallinen nuorisotyö toteuttaa nuorisolain 2§:n tavoitteita, luoden paikallisten olosuhteiden mukaan edellytykset nuorille suunnatuille palveluille ja tiloille, sekä

tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kuntien tulee myös tarjota nuorille mahdollisuus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen nuorisovaltuuston tai muun vastaavan vaikuttajaryhmän muodossa. Nuoria on kuultava kaikissa asioissa jotka koskevat heitä. (Kuntalaki 410/2015, 26 §; Nuorisolaki, 8 §, 24 §.)

Kunnissa tulee aina olla luotuna moniammatillinen verkosto niille ammattilaisille jotka toimivat nuorten parissa. Tällöin voidaan jakaa erilaista osaamista ja ylläpitää työntekijöiden vastuullisuutta ja jaksamista. (Holmberg, Inkinen, Kurki, Partanen & Salo-Chydenius 2015, 365.) Verkosto työskentelee kunnan kaikkien nuorten hyväksi, eikä käsittele yksittäisesti nuorten asioita. He kokoavat tietoa nuorten elinoloista paikallisten päätöksentekoon ja suunnitelmiin tueksi, jotta on jotain perusteita nuorten tilanteen arvioimiseksi kunnassa. Verkosto edistää nuorten palvelukokonaisuutta yhtenäisemmäksi ja kehittää tiedonvaihdon sujuvuutta ja yhteisiä menettelytapoja nuorten ohjaamisessa palveluiden pariin. Moniammatillisuus mahdollistaa nuorisotoiminnan toteutumisen yhteistyön voimin. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2025.)

Laukaan kunnan nuorisopalvelut pitävät sisällään nuorisokoordinaattorin, kolme nuorisohjaajaa, kolme etsivää nuorisotyöntekijää, kaksi työvalmentajaa, erityisnuorisotyöntekijän ja koulunuorisotyöntekijän. Kaikkien näiden toimijoiden työtehtävien taustalla kulkee nuorisolaki. (Veikkolainen 2024, 8-9.)

Nuorisohjaajien tehtäviin kuuluu nuorisotilatyö, koulunuorisotyö yläkoululla ja lukiossa sekä pienryhmätoiminnan ja kerhojen järjestäminen. Koulunuorisotyötä nuorisohjaaja tekee yhteistyössä koulunuorisotyöntekijän, koulukuraattorien sekä seurakunnan nuorisotyöntekijöiden kanssa. (Veikkolainen 2024, 9). Koulunuorisotyö on matalan kynnyksen välituntitoimintaa ja kiireetöntä kohtaamista. Toiminnassa käytetään erilaisia menetelmiä ja vaihtuvia teemoja. Samat nuorisohjaajat tekevät myös nuorisotilatyötä Laukaan taajamissa, joten on erityisen tärkeää tehdä kasvonsa tutuiksi myös kouluympäristössä. Näin nuorisotilatoimintaa tehdään näkyvämmäksi ja nuorisohjaajat yhdistävät koulun ja vapaa-ajan keskenään. (Laukaa 2025.)

Nuorisotilatoiminta on Laukaassa aktiivista neljässä eri taajamassa, Kirkonkylällä, Vihtavuorella, Leppävedellä ja Lievestuoreella. Tilat ovat avoinna kaikille 10-17-vuotiaille nuorille ja toiminta on maksutonta.

Nuorisotiloilla nuori voi viettää vapaa-aikaansa oleskellen, pelaillen, vaikka läksyjä tehden tai ohjaajien kanssa jutellen. Nuorisotiloja ohjaajat ovat nuorisotilojen lisäksi täysi-ikäisiä nuorisotilojen opiskelijoita tai osaajia. Nuorisotiloilla kannustetaan terveellisiin elämäntapoihin. Energiajuomat ovat kielletty ja toiminta on täysin päihteetöntä. (Laukaa 2025).

3.2 Nuoren kohtaaminen asiakkaana

Sosiaalialan ammattilaisten työskentelyn perustana on yhtenäinen eettinen toimintaperusta, jossa korostetaan inhimillistä kohtaamista. Yhdenvertaisuus on yksi tärkeimpiä arvoja sosiaalialan ammattilaisen työssä, jota tulee kuljettaa päivittäisessä työssä, kyseenalaistaen oletuksia ja ennakkoluuloja. Mönkkönen toteaa kirjassaan, etteivät kaikki tilanteet ole sosiaalialalla yhtä helppoja eettisten periaatteiden kannalta. Nuoren kanssa on keskusteltava hankalammistakin aiheista pikimmiten, pitäen avoin keskusteluyhteys yllä vaikeista aiheista huolimatta. (Mönkkönen 2018, luku 2.3.)

Nuoren ja ohjaajan välille muodostunut luottamus mahdollistaa dialogisuuden vuorovaikutuksessa. Dialogisuudella tarkoitetaan vastavuoroista, jokaisen osapuolen vaikutuspiirissä tapahtuvaa vuorovaikutusta. Dialogisuus rakentaa molemminpuolista ymmärrystä ohjaajan ja nuoren välille ja vaikka ohjaaja on yleensä vuorovaikutusta eteenpäin vievä osapuoli, niin hän ei pidä tilannetta kokonaan käsissään. Ammattilaisen on tärkeää osata tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa luontevasti ja olla kiinnostunut erilaisista ajattelutavoista. Myös työyhteisössä kuuluu pitää yllä dialogisuutta ajatellen työn sujuvuutta ja sitä kautta myös asiakkaiden etua. (Mönkkönen 2018, luku 5.1. ja 7.1.) Etenkin toimintaa järjestettäessä on tärkeää ajatella elämää nuorten tasolta ja pyrkiä peilaamaan asioita heidän arkeensa (Kurki 2000, 136).

Nuorisotyö on hyvin monimuotoista ja nuoret osallistuvat järjestettävään toimintaan vapaaehtoisesti vapaa-ajallaan. Nuorten kohtaamistyö, kuten

nuorisotilatoiminta mahdollistaa dialogisuuden harjoittelua yhdenkin nuorten illan aikana useaan kertaan tilan käyttäjien vaihtuvuuden vuoksi ja ohjaajana on hyvä muistaa käyttää pelisilmää tilanteissa, joissa nuoret haluavat viettää aikaa nuorisotilalla omassa seurueessaan. Nuorille tulee antaa tilaa turvallisuus huomioiden ja kuitenkin luoden aina mahdollisuudet sille, että ohjaaja on läsnä jos nuori sitä kaipaa. Nuorisotyön yksi peruspilareista on tavoitteellinen kasvattaminen, oppimisen tukemisen ja ohjauksen lisäksi. Nuorisotilatyössä pyritään kohtaamaan jokainen nuori aina nuorisotilalle saavuttaessa tervehtien ja kuulumiset kysellen. Huomio kohdennetaan nuoriin ja heidän toivomuksiinsa illan aktiviteeteista ja tarjoamisista. Turvallinen luottamussuhde kasvaa dialogisessa kohtaamisessa koko ajan nuoren ja ohjaajan välillä. Ohjaaja on nuorisotilalla nuoria varten ja jatkuvasti läsnä; aina valmiina auttamaan keittiössä tai vaikka pelaamaan lautapelejä. (Nivala & Ryyänen 2024, luku 7.)

4 Osallistava työote

4.1 Osallisuuden määritelmä

Osallisuus on käsitteenä hiukan hankala määritellä yksinkertaisesti. Moni yhdistää osallisuuden suoraan osallistumiseen. Osallistumisen lisäksi osallisuus sisältää toiminnallisuutta ja läsnä olemista. Se on vuorovaikuttamista muiden ihmisten kanssa mutta etenkin vaikuttamista oman elämän kulkuun, omiin mahdollisuuksiin ja palveluihin. (Isola ym. 2017, 3-5.) Osallisuus on selkein tavoin yhteydessä ihmisarvoon liittyviin suuriin teemoihin, kuten tasa-arvo ja sananvapaus.

Osallisuuden kokemuksilla on erilaisia ulottuvuuksia. Kokemukset voivat liittyä juuri omaan henkilökohtaiseen elämään, päätösvaltana ja elämänhallintana. Yhteiskunnallisempi näkökulma osallisuuteen on saada vaikuttaa erilaisiin prosesseihin ryhmissä, kuten asuinympäristössä tai vielä laajemmin yhteiskunnassa. Osallisuus voi ilmetä myös paikallisesti vastavuoroisissa sosiaalisissa suhteissa. (Isola ym. 2017, 5.)

Osallisuuteen nojaava työote muodostuu osallisuutta kehittävästä tiedosta ja käytännöistä. Osallisuustyö mahdollistaa ihmisten liittymisen useampiin hyvinvointia tuottaviin lähteisiin yhtäaikaisesti vahvemmin. Siinä keskitytään vahvistamaan ihmisten pystyvyyttä ja voimavarojen hallintaa. Osallisuustyö pohjautuu yhteisöllisyyteen, joka tuo erilaiset ryhmät yhteen yhteiskunnassa. (Isola ym. 2017, 5,12.)

Nuorisolain tavoitteet on määritelty seuraavasti:

1. edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa;
2. tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista;
3. tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa;
4. edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista; sekä
5. parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. (Nuorisolaki 1284/2016, 2 §.)

Kaikki nämä liittyvät osallisuuteen ja sen toteutumiseen. Tavoitteita pyritään lähtökohtaisesti toteuttamaan yhteisvastuun, kestävän kehityksen ja monialaisen yhteistyön voimin. Nuorisolaissa myös nuorisotyön määritelmässä tärkeänä osana mainitaan osallisuuden tukeminen yhteiskunnassa (Nuorisolaki 2 §, 3 §). Osallisuuden vahvistaminen on siis tavoitteellista nuorten kohdalla yhteiskunnassa ja se mahdollistuu ainoastaan silloin, kun nuori saa vaikuttaa itse elämässään tapahtuviin asioihin. Ihmisen tulee kokea, että hänen mielipiteillään on väliä ja hän tuntee oman äänensä tulevan kuuluviin. (Kairala, Lyly, Niskala & Pohjola 2019, luku 2.)

4.2 Yhteisöllisyys ja sosiaalipedagogisen työtteen perusta

Yhteisöllisyys on yhteenkuuluvuutta ihmisten kesken ja siihen vaikuttaminen on tärkeää kaikissa työtehtävissä sosiaalialalla. Etenkin sosiaalisesti rajoittuneet ihmiset sekä monikulttuuriset yhteisöt tarvitsevat yhteisöllisyyden vahvistamista. (Opetushallitus, 2025.)

Yhteisöllisyys on yksi sosiaalipedagogisen työtteen peruspiirteistä. Sosiaalialalla avainasemassa on suhteiden luominen ihmisten välille ja auttaa heitä tarvittaessa liittymään ympärillä oleviin yhteisöihin ja myös luoda uusia yhteisöjä. Yhteisöllisyydestä ammentava kasvatus on yhteisökasvatusta jonka tavoitteena on vahvistaa yhteisöllisyyttä ja edistää yhteistoimintaa. Tällaista työtettä voi lähestyä myös sosiokulttuurisen innostamisen näkökulmasta. Konkreettisia esimerkkejä yhteisöllisyydestä osana sosiaalipedagogista työtettä on vertaisyhteisöjen kehittäminen vapaa-ajan toiminnassa eri-ikäisillä, yhteishengen vahvistamista tai yhteisöllisen toimintakulttuurin vahvistamista ja vaalimista. (Nivala & Ryyänen 2024, luku 6.)

Sosiaalipedagogiselle työtteelle ominaisia piirteitä ovat yhteisöllisyyden edistämisen lisäksi dialogisuus kohtaamisissa, toimijuuden tukeminen, luovuus ja keuhollisuus, teoria-käytäntö yhdistelmä, ajattelun ja toiminnan systeemisyyss sekä toiminnallisuus ja elämyksellisyys. Näitä kaikkia elementtejä ohjaa vahvasti pedagogisuus, eli kasvatuksellisuus. Ne eivät olisi merkityksellisiä erillisinä vaan muodostavat kokonaisuuden jonka avulla pyritään edistämään kestäviä elintapoja ja tukemaan ihmisten kasvua ja hyvinvointia. Eri elementit näkyvät ja painottuvat eri sosiaalialan toimintaympäristöissä erilaisilla tavoilla ja pedagogisuuden merkitys voi vaihdella elementtien kesken. Lähtökohtana kohtamistyössä nuorten kanssa on kuitenkin se, että jokainen nuori nähdään tasavertaisena, yhteisön jäsenenä ja osana erilaisia verkostoja. Myönteisiä ihmissuhteita pyritään vahvistamaan ja tuetaan kasvua mahdollisuuksien mukaan. (Nivala & Ryyänen 2024, luku 6.)

5 Aikaisemmat tutkimukset ja opinnäytetyöt

Nuorisobarometri julkaistaan vuosittain. Sillä mitataan nuorten arvoja ja asenteita Suomessa. Barometriin kuuluu pysyviä perusteemoja, kuten asuminen ja sosiaalinen elämä, sekä vuosittain vaihtuvia teemoja. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2024.) Vuoden 2020 nuorisobarometrin aiheena oli nuorten kokemukset heille suunnatuista palveluista. Barometristä tuli ilmi, että asianmukaisissa palveluissa ja asiakaslähtöisyydessä on puutteita. Monet

nuoret ovat kohdanneet epäkunnioittavaa kohtelua ammattilaisilta sekä ongelmia palveluiden jatkuvuudessa, mutta yleiskuva barometristä on kuitenkin positiivinen. Palveluntarpeet nuorten kesken vaihtelevat hyvin paljon, mutta lopputulos on kehittämisen tarve. Mennään kohti syrjimätöntä ja nuorten tarpeet tunnistavaa palvelukokonaisuutta, jossa nuorisotyö on tärkeässä roolissa nuoren kohtaamisessa omana itsenään. (Berg & Myllyniemi 2020, 5.)

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen vuoden 2019 kouluterveyskyselyn mukaan oppilaat ja opiskelijat, jotka ovat kokeneet seksuaalista häirintää, omaavat matalamman osallisuuden kokemuksen kuin he jotka eivät ole kokeneet seksuaalista häirintää. Osallisuuden kokemusta mitattiin indikaattorilla, joka sisälsi kymmenen väittämää. Työillä seksuaalinen häirintä todettiin huomattavasti yleisemmäksi, mutta pojilla sen olevan enemmän yhteydessä vähäisempään osallisuuden kokemukseen. (Leemann & Virrankari 2022a, 1, 4.)

LAB-ammattikorkeakoulussa toteutetussa toiminnallisessa opinnäytetyössä osallistettiin taipalsaarelaisia nuoria osaksi Kohtaamispaikka Luotoa. Prosessi toteutettiin lineaarisen mallin mukaisesti. Opinnäytetyön tarkoitus oli ohjata nuoret palvelun pariin ja samalla luoda yhteisöllisyyttä nuoria osallistaen. Opiskelijat järjestivät Kaveri-illan, joka sisälsi matalan kynnyksen toimintaa. Epäselväksi jäi, kuinka laajasti Kaveri-ilta levisi taipalsaarelaisten nuorten tietoisuuteen, mutta sen näyttää tulevaisuus. Nuorilta oli tullut ennemminkin toiveita erilaisista tapahtumista, joissa tavata ihmisiä. Tällainen Luodon kaltainen hengailupaikka ei kokenutkaan Kaveri-illan aikana suurta suosiota, kun osallistujia oli yhteensä viisi kappaletta. Toiminnallinen osuus oli kuitenkin heidän kanssaan onnistunut ja nuorten ääni saatiin kuuluviin. (Mikkola & Peltola 2023.)

6 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoitus on tehdä nuorten mielipiteitä näkyvämmiksi ja kehittää Laukaan kirkonkylän nuorisotilan toimintaan nuoria osallistavammaksi. Tavoitteena on tuottaa nuorisopalveluille työkalu jolla madalletaan nuorten

osallistamisen kynnystä. Toiminnallisen nuorten illan myötä syntyi tuotoksena vuosikello, jossa näkyy tämänhetkisten nuorisotilalla käyvien nuorten mielipiteet ajankohtaisista teemoista ja toimintamuodoista joita he jatkossa toivoisivat nuorisotilalla järjestettävän. Vuosikellosta löytyy myös jo entuudestaan tutut, nuorten puolesta hyväksi todetut ohjatut aktiviteetit aikaisemmasta nuorisotilatyöskentelystä Laukaassa. Nuorisopalvelut voivat hyödyntää vuosikelloa työkaluna tulevaisuuden työssään suunnitellessaan palveluita.

7 Opinnäytetyön prosessi ja menetelmälliset valinnat

7.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö on yksi opinnäytetyötyypeistä ammattikorkeakouluissa. Se on tapa tehdä tutkimuksellista kehittämistyötä, useimmiten juuri asiakasryhmää palvellen tai toimintaympäristön arkea kehittäen. (Airaksinen, Kostamo & Vilkkä 2022, luku 1.1.) Toki eri koulutusaloilla toiminnallisten opinnäytetöiden tuotokset ovat hyvin erilaisia keskenään, mutta tässä opinnäytetyössä keskitytään nuorisotyön ammattikäytäntöihin ja toteutetaan työ siitä näkökulmasta. Näistä syistä toiminnallinen opinnäytetyö on sopiva työtyyppi juuri tähän opinnäytetyöhön, koska se tehdään samalla nuorten mielipiteiden esille tuomiseksi ja nuorisotilatyön merkityksellisyyden kasvattamiseksi.

Valitsin toiminnallisen opinnäytetyön myös siksi, koska nuorten kanssa konkreettinen tekeminen voi tuottaa tulosta helpommin ja se on nuorille varmasti mielekkäämpi tapa kuin esimerkiksi haastattelukysymyksiin vastaaminen. Toiminnallisin keinoin nuorten on helpompi ilmaista itseään ja omia mielipiteitään sekä on helpompi saavuttaa osallisuuden kokemuksia. Toiminnallisessa opinnäytetyössä keskeisiä piirteitä ovatkin tutkimuksellisen toiminnan käytännönläheisyys, kohderyhmän osallistaminen ja kehittämisen yhteisöllisyys (Airaksinen ym. 2022, luku 1.1). Opinnäytetyössäni täyttyvät nämä kaikki tunnusmerkit. Toiminta on käytännönläheistä, osallistan nuoria

lopullisen tuotoksen muodostamiseen ja nuorisotilatoiminnan yhteisöllisyyttä pyritään kehittämään.

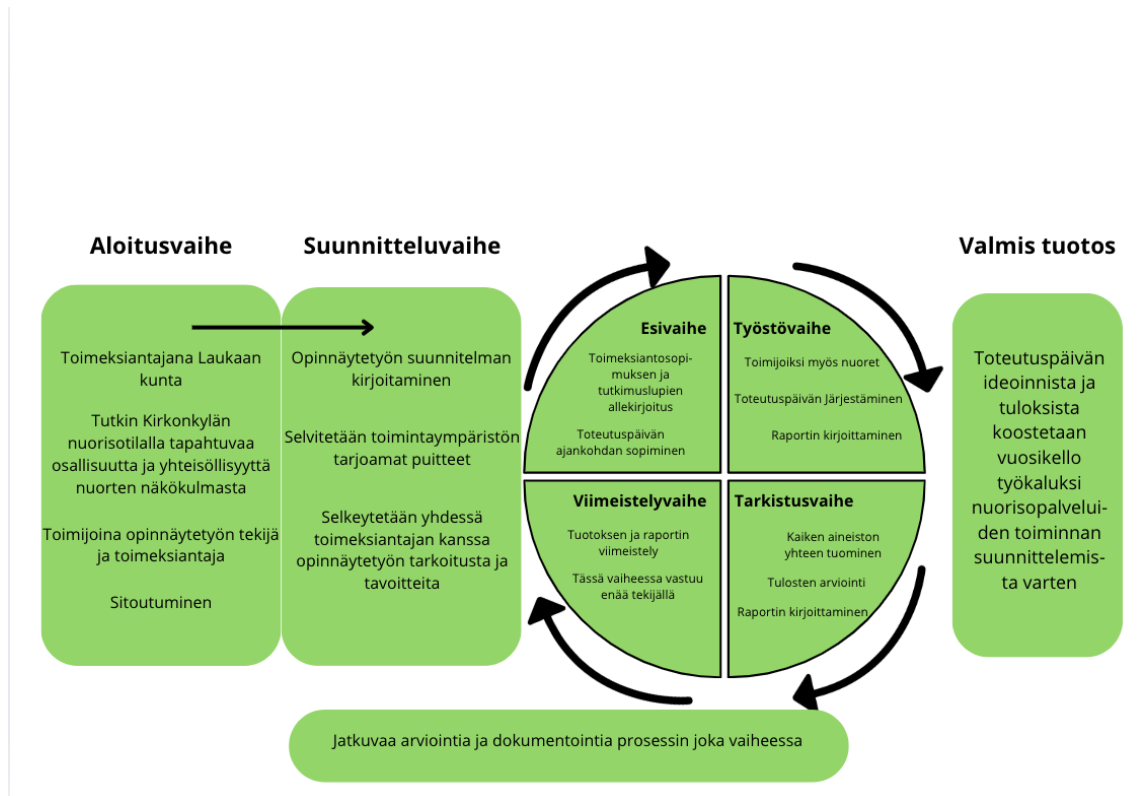
Lisäksi toiminnallisessa opinnäytetyössä on tärkeää, että eri osapuolten välinen vuorovaikutus toimii läpi prosessin ja kaikilla osallistujilla on selkeä roolitus. Prosessissa vallitsee yhdessä tekemisen tärkeys. Yksin toteutettu kehittäminen ei olisi yhtä vaikuttavaa. Opinnäytetyön prosessi etenee vaiheittain, koko ajan reflektoiden, arvioiden ja etiikka huomioiden. (Airaksinen ym. 2022, luku 1.1.)

Toiminnallisen opinnäytetyön tavoite on saada aikaan tuotos, joka on kohderyhmää palveleva tai toimintaympäristön käytäntöjä kehittävä (Airaksinen ym. 2022, luku 1.1.). Opinnäytetyöni ammatillinen tuotos on vuosikello, joka koostuu nuorisotilalla käyvien nuorten mielipiteistä. Tuotos siis sekä palvelee kohderyhmää tulevaisuudessa ja myös tukee nuorisopalveluiden arkea kun nuorisotilatoimintaa suunnitellaan.

7.2 Prosessia ohjaava malli

Valitsin opinnäytetyöni prosessia ohjaavaksi malliksi Salosen (2013, 20) konstruktivistisen mallin (kuvio 1). Malli on opinnäytetyöhöni sopiva, koska siinä korostuu osallisuus ja yhteisöllisyys. Siinä kehittämistyö suunnitellaan huolellisesti, hanke vaiheistetaan, toiminnassa opitaan, osallistetaan, hyödynnetään monipuolista menetelmäosaamista ja käytetään tutkimuksellista kehittämistöytä. (Salonen 2013, 16.)

Konstruktivistisessä mallissa sosiaalipedagogiikka korostuu ja reflektiota tapahtuu jatkuvasti mallin joka vaiheessa tarkoittaen pysähtymistä, arviointia, eteenpäin suuntautumista sekä vuorovaikutteista ja osallistavaa ilmapiiriä.

Kuvio 1. Konstruktivistinen prosessimalli Salosta (2013, 20) mukailten.

Prosessin varrella tapahtuu koko ajan keskustelua. Malli sisältääkin kuusi eri vaihetta: aloitus-, suunnittelu-, esi-, työstö-, tarkistus- ja viimeistelyvaiheet joiden tuloksena syntyy valmis tuotos. (Salonen 2013, 16-19.)

Opinnäytetyö toteutetaan prosessina eli vaiheistettuna työnä. Prosessin kautta on helpompi toimia järjestelmällisesti. Kun prosessin eri vaiheet on avattu selkeästi, on helpompi huomioida ne seikat, jotka tulisi saada aikaiseksi ennen seuraavaan vaiheeseen siirtymistä. Aikataulussa pysyminen ja suunnitteluvaihe ovat erityisen tärkeitä prosessin etenemiseksi. (Moilanen, Ojasalo & Ritalahti 2015, 22.)

Kuljetin prosessin joka vaiheessa mukana arviointia. Jatkuva arviointi luo prosessille suuntaa ja toimii palautteena sekä kehittämistyöhön osallistuneille ja prosessin luojille. Arviointi on suunnitelmallista ja se mahdollistuu vain silloin, kun prosessille on luotu tavoitteet ja tunnistetaan mitä prosessissa ollaan saatu aikaan. (Moilanen ym. 2015, 47.) Tulen käyttämään arviointimenetelmänä dialogista keskustelua, jatkuvaa havainnointia sekä itsearviointia.

Jatkuvan arvioinnin lisäksi prosessin joka vaiheessa kulkee dokumentointi. Dokumentointi kirjallisesti auttaa hahmottamaan prosessin kulkua paremmin ja jatkuvan dokumentoinnin tuloksena on helpompi saada palautetta. Myös toimeksiantajan on helpompi pysyä perässä prosessin kulusta, kun kaikki vaiheet ovat selkeästi dokumentoituna. (Moilanen ym. 2015, 25.)

Myös dialogisen keskustelun merkitys korostuu kaikissa prosessin eri vaiheissa. Dialoginen keskustelu tarkoittaa useamman ihmisen välillä tapahtuvaa keskustelua. Se mahdollistaa ihmisille oppimisen toisiltaan ja siinä pyritään yhteiseen ymmärrykseen. Dialogisen keskustelun ansiosta ihmisten välille syntyy luottamussuhteita ja yhteiselo on turvallisempaa. Dialogi mahdollistaa monimutkaisempienkin asioiden käsittelyn, kehitellen ratkaisuja ja uusia ideoita. (Alhanen 2024, luku 1.)

7.3 Aloitusvaihe

Opinnäytetyön prosessi lähtee liikkeelle aloitusvaiheesta. Tässä vaiheessa herää idea kehittämistarpeesta sekä toimintaympäristöstä. Alustava kehittämistehtävä muodostuu ja sen aihetta on hyvä rajata, jotta prosessin suunta selkeytyy. Aloitusvaiheessa hahmotetaan prosessissa mukana olevat toimijat sekä muut seikat, jotka vaikuttavat prosessin onnistumiseen. (Salonen 2013, 17.)

Suoritin sosionomiopintojeni viimeisen harjoittelun Laukaan kunnan nuorisopalveluilla. Sain harjoittelupaikasta itselleni toimeksiantajan opinnäytetyölle. Käytin osallistavana tiedonhankinnan menetelmänä dialogista keskustelua. Lähdimme yhdessä pohtimaan dialogisen keskustelun keinoin nuorisotilatyön kohdalla sellaista mielenkiintoista tutkimuskohdetta josta olisi tärkeää saada tietoa toiminnan kehittämistä ajatellen. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemukset nuorisotilatyössä ovat nuorten vapaa-ajan kannalta tärkeitä, ja nuorisotilatyön toimintamallit tukevat jo nyt näitä teemoja. Tämän opinnäytetyön tulosten kautta nuorisotilatyötä pystyy kehittämään vielä osallistavammaksi ja saadaan nuorten ääntä entistä enemmän kuuluviin

prosessissa tapahtuvan toiminnallisen ideoinnin kautta pitäen kuitenkin organisaation monet hyvät tämänhetkiset toimintamallit mukana tuotoksen laatimisessa. Arvioinnin menetelminä käytin itsereflektiota ja opinnäytetyöpäiväkirjaa. Jo aloitusvaiheessa oli tärkeää dokumentoida kaikki pohditut teemat ja muut asiat opinnäytetyöpäiväkirjaan pystyäkseen arvioimaan koko prosessia.

7.4 Suunnitteluvaihe

Suunnitteluvaiheessa tehdään niin tarkka kirjallinen suunnitelma kuin prosessin alussa on mahdollista. Suunnitelmaan kirjataan prosessin tavoitteet, toimintaympäristö, vaiheet, toimijat, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiomenetelmät, tarvittavat materiaalit ja aineistot, tiedonhankintamenetelmät, dokumentointitavat ja tuotettujen dokumenttien käsittely niin tarkkaan kuin ne voidaan tässä vaiheessa tietää.

Suunnitteluvaiheessa on tärkeää selkeyttää toimijoiden rooleja ja jakaa tällä tavoin vastuuta. On kaikesta huolimatta mahdotonta tietää mikä lopulta toimii ja mikä ei. Suunnitteluvaihe on kuitenkin tärkeää toteuttaa mahdollisimman huolellisesti jotta prosessin eteneminen on sujuvasti vaiheistettu. (Salonen 2013, 17.) Suunnitteluvaiheessa tarvitaan toimeksiantajalta tiedot toimintaympäristön tarjoamista puitteista sekä arvioidaan miten ympäristö ja toimijat yhdistetään niin, että saadaan mahdollisimman hyviä tuloksia.

Suunnitteluvaiheessa pohdimme dialogisen keskustelun keinoin toimeksiantajan kanssa yhdessä tuotoksen muotoa ja kysymysten asettelua. Pohdimme erilaisia osallistavan tiedonhankinnan menetelmiä toteutusvaiheeseen, joihin nuoret pystyisivät osallistumaan matalalla kynnyksellä. Koimme yhteisymmärrystä siitä, että nuorilta aineistoa kerätessä kysymysten tulee olla helposti ymmärrettäviä ja ytimekkäitä. Vuosikello muotoutuu valitsemaani tiedostomuotoon, mieluiten tulostettavaan ja helppolukaiseen, selkeään muotoon. Myös tutkimusluvut hankitaan tarvittaessa suunnitteluvaiheessa ja allekirjoitetaan toimeksiantajasopimus. Kun tutkimuslupahakemus ja toimeksiantosopimus on allekirjoitettu, on mahdollista aloittaa toteutusvaihe käytännössä.

Sain tässä vaiheessa merkittävän määrän tukea toimeksiantajalta ja itselläni oli varma olo alkaa keräämään aineistoa vuosikelloa varten. Huolellinen suunnittelu mahdollistaa mahdollisimman aukottoman toteutuksen (Salonen 2013, 17). Menetelmällisesti jälleen dialoginen keskustelu sekä reflektointi toimivat keskeisimpinä menetelminä tiedonkeruussa, osallistamisessa ja arvioinnissa. Dialogi toimeksiantajan sekä opinnäytetyöohjaajan välillä oli suunnitelmavaiheessa tärkeää, jotta toteutusvaihe onnistuisi mahdollisimman hyvin. On muistettava, että ihan kaikkea ei voi suunnitella eli alkuvaiheissa tulee sietää epävarmuutta.

7.5 Toteutusvaiheen esivaihe ja käytännön toteutus

Toteutusvaiheen esivaihe on kestoaltaan lyhyt, jossa käydään läpi toimintaympäristö ja niin sanotusti siirrytään kentälle. Esivaiheessa käydään läpi myös suunnitelma ja organisoidaan tulevaa työskentelyä. Suunnitelma tulee olla tässä vaiheessa hyväksytty ja esivaiheeseen tulisikin siirtyä mahdollisimman nopeasti suunnitelman hyväksymisen jälkeen. Näin työskentely on mahdollisimman tehokasta. (Salonen 2013, 17.) Esivaiheessa kävin läpi työyhteisön kanssa toteutuspäivän sisällön, heidän panoksensa toteutukseen ja tilat joita toteutukseen tarvitsen. Hyödynsin osallistavana tiedonhankinnan menetelmänä jälleen dialogista keskustelua, koska muiden kanssani työskentelevien nuorisotilaohjaajien oli tärkeää olla tietoisia opinnäytetyöni tarkoituksesta ja tavoitteesta joita lähdimme yhdessä nuorten kanssa saavuttamaan.

Esivaiheen jälkeen siirrytään käytännön toteutukseen. Se on suunnitteluvaiheen jälkeen prosessin tärkein vaihe. Tässä vaiheessa toimijat tekevät yhteistyötä tavoitteiden saavuttamiseksi ja tuotoksen valmiiksi laatimiseksi. Käytännön toteutuksen aikana resurssit, vuorovaikutteisuus sekä dokumentointitavat ovat avainasemassa. Ammatillisen kehittymisen näkökulmasta käytännön toteutusvaiheessa on tärkeintä saada palautetta, ohjausta ja vertaistukea. (Salonen 2013, 18.)

Käytännön toteutus tapahtui Laukaan Kirkonkylän nuorisotilalla iltatoiminnassa. Kirkonkylän nuorisotilan aukioloajat ovat olleet nuorisopalveluiden sosiaalisen median kanavien ja muun tiedottamisen kautta tiedossa nuorille jo tammikuusta 2025 saakka, joten huhtikuussa tapahtuneesta toteutuksestani ei tarvinnut tehdä erillistä mainosta. Nuorten iltoja mainostetaan aina Instagram-sovelluksessa joten sen lisäksi emme kokeneet tarvetta muulle mainonnalle. Halusinkin, että osallistujat ovat nuoria jotka käyvät nuorisotilalla muutenkin, jotta tulokset olisivat mahdollisimman realistiset ajatellen nuorisotilojen tarjoamaa toimintakokonaisuutta.

Toteutusvaiheessa käytin osallistavana tiedonhankinnan menetelmänä työpajatoimintaa, dialogista keskustelua sekä havainnointia. Toteutin toiminnallisen osuuden työpajatoiminnan kaltaisesti, nuoria osallistaen ja aktivoiden. Työpajatoiminnassa nuorille annetaan mahdollisuus ohjattuun ja yhteisölliseen toimintaan. Työpajassa opitaan ympärillä olevasta yhteisöstä. Sosiaaliset taidot ja ryhmässä toimiminen kehittyvät ehkäisten syrjäytymistä ja lisäten osallisuuden kokemuksia. (Aluehallintovirasto, 2025.) Nuoret saivat aluksi ideoida haluamillaan kokoonpanoilla ajankohtaiseksi kokemiaan teemoja ja pohdimme yhdessä myös toteutustapoja teemoille ja muille toimintaideoille joita nuorilta nousi keskusteluissa.

Käytännössä nuoret saivat tuoda mielipiteitänsä esille täyttämällä kartongeille aktiviteetti-ideoita. Kartongeille sai ideoida ajankohtaisia teemoja joita olisi nuorten mielestä tärkeää käsitellä nuorisotilatoiminnassa sekä kertoa mielipiteitään tämänhetkisestä toimintakokonaisuudesta. Nuorten oli näiden suuntaa antavien kartonkipohjien avulla helpompi tuottaa aineistoa. Tällainen luova ideointi tulee olla tavoitteellista mutta kiireetöntä. Avoimen ilmapiirin luominen on tärkeää. Ideoinnin avulla pyrittiin tuottamaan mahdollisimman laajasti erilaisia ideoita, koska suuresta määrästä löytyy yleensä enemmän hyviä ideoita kuin pienestä. Vapaassa ideoinnissa ideoita ei arvioida tai perustella. (Moilanen ym. 2025, 159-161.)

Kuva 1. Ideointia kartongille (Kuva: Elli Peltokangas).

Havainnointi oli toiminnallisessa osuudessa koko ajan avainasemassa. Havainnoinnin avulla on mahdollista kerätä tietoa ihmisten käyttäytymisestä tai luonnollisten ympäristöjen tapahtumista. Tutkimuksellinen havainnointi ei ole mitä tahansa satunnaista vaan systemaattisesti tapahtuvaa tarkkailua. Havainnoinnin avulla voidaan täydentää kerättyjä tutkimustuloksia. (Moilanen ym. 2015, 114-115.)

Toiminnallisen hetken aikana mahdollistin nuorten kanssa koko ajan myös dialogista keskustelua. Toin ilmi heidän mahdollisuutensa tuoda esiin myös muita ihan uusia asioita joita he haluaisivat nuorisotilalla tehdä. Vuosikello ei siis pelkästään sisällä näitä ajankohtaisia tärkeitä teemoja vaan niiden lisäksi siellä on paljon muita kuin teemojen ympärille kehitettäviä aktiviteetteja. Tein koko ajan kirjallisia muistiinpanoja nuorten kertomista asioista ja pidin tilanteen rentona juttelutilanteena kuitenkin tällä pienellä toiminnallisella kierteellä. Havainnoinnin avulla sain tärkeitä pointteja nuorilta aineistoni tueksi täydentämään kartongille ilmestyneitä asioita.

Tärkeintä kuitenkin oli, että nuoret kokivat saavansa vaikuttaa. Korostin työpajassa, että heidän mielipiteillään on väliä tulevaisuuden toimintakokonaisuuden kannalta.

Kerätystä aineistosta muodostui tuotos, vuosikello nuorisotilatoiminnalle jossa tulee näkyviin nuorten ajatukset tämänhetkisestä nuorisotilatoiminnasta sekä uudet ideat jotka nuorisopalvelut voivat halutessaan lisätä toimintaansa. Vuosikellon avulla nuorisotilatoiminta on entistä enemmän osallistavaa ja ohjaajien toimesta ohjaavaa toimintaa.

Toiminnallisesta opinnäytetyöstä kirjoitetaan raportti. Kirjoittaminen tapahtuu vaiheittain. Havainnot on tärkeää kirjata muistiin opinnäytetyöpäiväkirjaan: kaikki ajatukset, ideat, tunteet, kritiikki ja muu mahdollinen mitä liittyy prosessin eri vaiheisiin. (Airaksinen ym. 2022, luku 2.5.) Opinnäytetyöpäiväkirjani on vapaamuotoinen muistiinpanotiedosto, johon kokosin opinnäytetyön prosessin varrella syntyneitä kokemuksia. Päiväkirjaa ei jaettu muille osapuolille prosessin missään vaiheessa ja se toimi omana työkalunani vielä prosessin lopussakin, tehdessäni itsearviointia.

Itsearviointi on tavoitteellinen ja jatkuva arviointimenetelmä jossa yksi keskeisin asia on reflektointi (Opetushallitus 2025). Kuljetin itsearviointia mukana prosessin joka vaiheessa. Reflektio tarkoittaa peilaavaa työskentelyä teorian ja omien kokemusten välillä. Reflektiivinen ajattelu on kriittistä ja kehittää näkemään erilaisia näkökulmia asioissa. (Vilkka 2020, luku 3.)

7.6 Toteutusvaiheen tarkistus ja viimeistelyvaihe

Tarkistusvaiheessa arvioidaan luotua tuotosta ja siirretään se viimeistelyvaiheeseen. Viimeistelyvaiheessa viimeistellään tuotos sekä kirjallinen opinnäytetyön raportti. Viimeistelyvaiheessa vastuu kirjallisen raportin ja tuotoksen valmiiksi saattamisesta on opiskelijalla mutta tarvittaessa toimeksiantajan puolelta on mahdollista saada tukea. (Salonen 2013, 18.) Valmis tuotos julkaistaan nuorisopalveluiden työntekijöiden käyttöön työkaluksi nuorisotilatoiminnan suunnittelun tueksi ja raportin viimeistelyn aikana toimiva

vuorovaikutus ohjaajan kanssa on tärkeää. Asianmukainen raportointi on viimeistelyvaiheessa keskiössä.

Oman ammatillisen kasvun edellyttämiseksi toimeksiantajan palaute on arvokasta. Prosessin varrella on käyty keskustelua ja suunnattu toimintaa osallistavampaan suuntaan. Valmis tuotos ja opinnäytetyöni varrella tapahtuneet vaiheet on tärkeää avata nuorisopalveluiden toimijoille, ainakin nuorisokoordinaattorille ja nuoriso-ohjaajille, joiden työnkuvassa nuorisotilatoiminta on oleellista. Arvioimme valmista tuotosta yhdessä toimeksiantajan kanssa dialogisen keskustelun keinoin. Dialogisen keskustelun merkitys oli prosessissa suuri myös arviointimenetelmänä. Tiedonhankinnan lisäksi myös arviointi oli menetelmällisesti mahdollista tehdä osallistavasti dialogisen keskustelun avulla.

Lopulta oman ammatillisen kasvun kannalta on tärkeää kuulla, että otetaanko tuotos käyttöön organisaatiossa ja saada palautetta juuri niiltä työntekijöiltä jotka mahdollisesti alkavat hyödyntää vuosikelloa arjessaan. Opinnäytetyön onnistuneisuuden määritelmä on monen eri asian summa.

8 Nuorisotilatoiminnan vuosikello

8.1 Vuosikellon esittely

Vuosikello on työkalu organisaatioille tai tiimeille, johon voidaan koota suunnitelma vuoden ajalle. Vuosikelloon kootaan aikataulut, aktiviteetit ja prosessit sanallisesti tai jonkinlaisena graafisena kuvauksena. Sitä tulee voida tarkentaa ajan kuluessa mutta tarkoitus on luoda alusta asti selkeä toimintakokonaisuus pidemmälle ajanjaksolle. Onkin tärkeää tarkistella säännöllisesti, miltä vuosikello näyttää ja esimerkiksi päivittää roolituksia tarvittaessa. Vuosikellon avulla voidaan tehdä työnjakoa ja valmistautua eri asioiden valmisteluun siten, että aikaa on riittävästi. Työntekoa pystyy näin

ennakoimaan ja tämä kehittää ajanhallintaa sekä esimerkiksi työkuormien näkyvyyttä. (Innokylä 2025.)

Työsuunnitelma on vuosikellon muodossa selkeä ja toimeksiantaja toivoi sitä tulostettavaan muotoon. Jätin vuosikellosta graafisen ilmeen huomiotta ja pyrin tekemään siitä mahdollisimman yksinkertaisen ja helppolukuisen kokonaisuuden. Pidin tärkeänä lisätä sarakkeen eri viikkojen kohdalle muistettaviin asioihin, jotta toimintaa on helpompi suunnitella ja resursoida. On tärkeää huomioida vuosikellon muokattavuus; sarakkeisiin voi lisätä tietoa. Koin myös tärkeänä käydä vuosikellon ensimmäisen raakaversiion läpi ja muokata tuotosta vielä enemmän organisaatiolle suunnatummaksi, pitäen kuitenkin nuorten ideat, mielipiteet ja toivomukset tuotoksessa pääroolissa.

Lopullisesta tuotoksesta (Liite 1) tulee selkeästi ilmi syksyn ja kevään kausien eroavaisuudet vuodenaikojen ja juhlapyhien mukaan. Vuosikello sisältää joka viikolle jotain toiminnallista ja ohjattua ohjelmaa. Siitä löytyy myös erillinen sarake joka viikolle muistettavista asioista, jotka nuoriso-ohjaajat voivat kirjata ylös vuosikellosta omiin kalentereihinsa valmiiksi, jotta toiminnan suunnittelu ja toteutus on sujuvaa.

Viikkojen aktiviteetit vaihtelevat ja ne perustuvat nuorten esittämiin mielipiteisiin ja toiveisiin työpajassa. Tarkoituksena olikin, että vuosikellossa huomioidaan nuorten ääni, pitäen toiminnassa kuitenkin mukana yhteiskunnallisesti ajankohtaisia teemoja ja siten huomioiden kasvatuksellisuus toiminnassa. Jotkut viikot sisältävät myös hyvinkin kevyttä toimintaa kuten piiloleikkiä ja bingoa, jotta toiminnassa säilyy nuorten arvostama vapaamuotoisuus ja rentous.

8.2 Tuotoksen arviointi

Hyödynsin valmiin tuotoksen arvioinnissa jälleen dialogista keskustelua työyhteisön kanssa. Kävimme vuosikellon sisällön läpi Laukaan kirkonkylän alueen nuoriso-ohjaajan kanssa joka toimii ohjaajana myös kirkonkylän nuorisotilalla johon pääasiassa vuosikello on suunniteltu. Toimeksiantajan

mielipide oli se, että tuotos on hyvinkin potentiaalinen tulevaisuuden työskentelyä ajatellen. Vuosikello on hyödyllinen, niin työyhteisön kuin asiakasryhmänkin kannalta. Työyhteisön näkökulmasta työtaakka kevenee, kun suunnittelu on helpompaa ja kauaskantoisempaa. Asiakasryhmän näkökulmasta heidän äänensä tulee kuuluviin ja toiminta suunnataan enemmän heidän näköisekseen.

Nuorisotilatoiminnan vuosikellosta tulee hyvin esiin nuorten näkökulmat ja ideat. Ne ovat tuotoksessa keskiössä. Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tehdä nuorten mielipiteitä näkyvämmiksi ja kehittää Laukaan nuorisotiloilla tapahtuvaa toimintaa nuoria osallistavammaksi. Tavoitteena oli tuottaa nuorisopalveluille työkalu, jolla madalletaan nuorten osallistamisen kynnyksiä. Valmiin tuotoksen (Liite 1) kausiohjelmat sisältävät pääasiassa nuorilta saatuja ideoita ja toiveita. Vuosikelloon on sisällytetty lisäksi vuodenaikoihin ja juhlapyhiin liitännäisiä aktiviteetteja sekä yhteiskunnallisia teemoja kuten sateenkaarinuoret ja rasismi. Joka viikko kun nuorisotilat ovat auki, on suunniteltu ohjattua ohjelmaa johon voi osallistua matalalla kynnyksellä.

Olen tyytyväinen, että tuotos on sellainen, josta on toiminnan suunnittelussa hyötyä. Se myös keventää nuorisopalveluiden työskentelyä, kun he suunnittelevat tulevaisuudessa kausiohjelmia nuorisotiloille. Tämä kyseinen vuosikello onkin suuntaa antava ja muokattava tiedosto, joka on helppo myös tulostaa niin sanotuksi muistilistaksi työskentelyn tueksi. Vuosikellon avulla nuorisotiloilla ohjataan toimintaa nuorten ajatusten pohjalta: tämä on mielestäni hieno lähtökohta kun lähdetään kehittämään toimintaa osallistavammaksi. Nuoret ovat saaneet vaikuttaa prosessissa ja tuottaneet aineistoa lopulliseen tuotokseen joka oli opinnäytetyön tarkoitus. Olen iloinen siitä, että nuorten osallistaminen toteutui prosessissa ja tulee toteutumaan tulevaisuuden nuorisotilat työskentelyssä vuosikellon avulla entistä matalammalla kynnyksellä.

9 Pohdinta

9.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tehdä nuorten mielipiteitä näkyvämmiksi ja kehittää Laukaan kirkonkylän nuorisotilatoimintaa nuoria osallistavammaksi. Tavoitteena on tuottaa nuorisopalveluille työkalu jolla madalletaan nuorten osallistamisen kynnyksiä. Työpajatoiminnan tarjoamasta aineistosta syntyi tuotoksena nuorisotilatoiminnan vuosikello, jossa näkyy tämänhetkisten nuorisotilalla käyvien nuorten mielipiteet ajankohtaisista teemoista ja toimintamuodoista joita he jatkossa toivoisivat nuorisotilatoiminnassa näkyvän. Vuosikellosta löytyy myös jo entuudestaan tutut, nuorten puolesta hyväksi todetut ohjatut aktiviteetit aikaisemmasta nuorisotilatyöskentelystä Laukaassa. Nuorisopalvelut voivat hyödyntää vuosikelloa työkaluna tulevaisuuden työssään suunnitellessaan palveluita.

Opinnäytetyössä tärkeimpänä vaiheena koin juurikin tuon nuorten osallistamisen vaiheen työpajatoiminnassa luovan ideoinnin merkeissä, jolloin nuoret kirjoittivat ideoita post-it lapuille mutta toivat myös dialogisen keskustelun kautta ilmi näkemyksiään joita havainnoin ja pystyin omien muistiinpanojeni avulla hyödyntämään nuorisotilatoiminnan vuosikelloa laatiessani. Toiminnallinen hetki nuorten kanssa oli etukäteen huolellisesti suunniteltu ja se onnistui hyvin.

Vuoden 2020 nuorisobarometristä tuli ilmi asiakaslähtöisyyden puute palvelukokonaisuuksissa (Berg & Myllyniemi 2020, 5). Pidin tärkeänä sitä, että pääsin opinnäytetyössäni toteuttamaan nuorille toimintaa ja hankkimaan aineistoa opinnäytetyöhön juuri toiminnallisilla keinoin, kuunnellen vain heidän toiveitaan ja mielipiteitään. Juuri asiakaslähtöisyys vuosikellossa oli itselleni koko prosessin ajan tärkeässä roolissa. Kävin työpajahetken varrella paljon erilaisia keskusteluja nuorten kanssa ja keskusteluista nousikin yhdeksi tärkeimmäksi ja keskeisimmäksi asiaksi se, miten nuoret arvostavat nuorisotilalla ihan tavallista oleskelua, ystävien kanssa musiikin kuuntelua ja

juttelemista. Tämä näkyy vuosikellossa hyvin matalan kynnyksen aktiviteetteina, joihin ei kulu koko nuorten iltaa ja aikaa jää myös oleskelulle vaikka osallistuisikin ohjattuun toimintaan.

Toiminnalliseen osuuteen osallistuneet nuoret olivat kaikki kirkonkylän nuorisotilan vakituisia kävijöitä. Monet näistä vakituisista kävijöistä eivät sanallisesti toivoneet mitään ihmeellistä, mutta useille lapuille silti kirjaantui ”ohjattua toimintaa”. Päätarkoitukseni oli kuunnella nuorten mielipiteitä ja niihin pohjautuen suunnitella vuosikelloa. Vuosikelloon kirjasin joka viikolle jotain toiminnallista tekemistä jossa ohjaajat ovat aina mukana ja läsnä. Pidin tärkeänä vuosikelloa kootessani, että joka viikolle on jotain, mutta välillä pelkkä pelailu ja leikkiminen ovat teemana riittäviä kaikessa ympäröivyydessään. Uudet ystävyysuhteet syntyvät helpoiten yhteisten mielenkiinnonkohteiden ympärillä (Ahonen ym. 2023, luku 4). Nuoret arvostavat vapaata oleskelua nuorisotilalla ja kun järjestettävät toiminnalliset ohjelmat ovat vapaaehtoisia mutta myös helppoja, matalalla kynnyksellä osallistumisen mahdollistavia, niin yhteisöllisyys nuorten välillä lisääntyy ja yhteinen tekeminen myös nuorten ja ohjaajien välillä lisääntyy.

Nuorisolaissa nuorisotyön määritelmän tärkeä osa on osallisuuden tukeminen yhteiskunnassa (Nuorisolaki 1285/2016, 3 §). Uskon, että opinnäytetyöni toteutusvaiheen myötä useat nuoret kokivat tullessa kuulluiksi ja nähdyiksi; osallistetuiksi. Vuosikello on luotu heidän mielipiteidensä, näkemystensä ja toiveidensa pohjalta hiukan lisäten maailmantilanteeseen liittyviä tärkeitä teemoja, kuten sateenkaarinuoret ja kansainvälinen rasmin vastainen viikko. Näiden kaltaisia ajankohtaisia teemoja nuorten oli hiukan hankalampi keksiä kuin konkreettisia tekemisehdotuksia, mutta esimerkiksi mielenterveys oli teema, joka nousi esille kerätystä aineistosta.

Nuorisotilatoiminnassa on tämän opinnäytetyön tuotoksen avulla helpompi tuoda nuorten mielipiteet näkyvämmiksi ja toivonkin, että valmiista tuotoksestani on hyötyä työyhteisölle, niin toiminnan suunnittelussa kuin työn mielekkäämmäksi tekemisessä. Työn mielekkyys edistää myös työssä

jaksamista kuten myös työn sujuvuus, jonka toivon myös helpottuvan tämän vuosikellon myötä.

9.2 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan mukaan hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteita ovat luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2023, 11). Nämä ovat asioita, jotka huomioidaan aloituksesta lopetukseen jatkuvasti tämän opinnäytetyöprosessin varrella. Luotettavuus varmistetaan menetelmiä valittaessa ja tehtäessä analyysejä. Rehellisyys tarkoittaa tässä työssä avoimuutta ja oikeudenmukaisuutta mitään salaamatta. Arvostus tulee ilmi asiakkaiden sekä työyhteisön parissa. Jokaisen ihmisen kohdalla jonka kanssa opinnäytetyön vuoksi teen yhteistyötä huomioiden erilaiset kulttuuritaustat. Sensitiivisyys ja rauhallisuus on tärkeää työssä, jossa kohdataan ihmisiä. Viimeisen hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteen vastuunkannon rooli on opinnäytetyössä selkeimmin koko projektin ajan omalla vastuullani, alkuideasta julkaisemiseen. Työn toteutumisesta ja etenemisestä tulee kantaa vastuu.

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry on laatinut sosiaalialan ammattihenkilöille eettiset ohjeet, joita kuljettaa mukana ammatillisilla poluilla. Tämän opinnäytetyön kohdalla, kun toteutus tehdään muiden ihmisten kanssa, on tärkeää huomioida vuorovaikutukselliset asiat, kuten tunneilmaisu, itsemääräämisoikeus, luottamus ja osallisuus. Nämä ovat mainittuina Talentian eettisissä ohjeissa, ammattietiikan laajan käsitteen alla. On otettava huomioon, että ympäristöt ovat muuttuvia sosiaalialalla, ja näissä kaikenlaisissa ympäristöissä etiikka rakentuu keskustelun ja pohdinnan ympärille. (Talentia 2022, 3-8.)

Ammattieettisesti kestävässä työssä huomioidaan asiakkaiden voimavarojen ja vahvuuksien lisäksi myös omakohtainen tilanne ja voimavarat tehdä sosiaalityötä. Aina kun tehdään työtä muiden ihmisten parissa, oma työkyky on yksi tärkeimmistä peruspilareista arjessa, josta on pidettävä itse huolta. (Talentia, 2022, 46-47.) Tätä toiminnallista opinnäytetyötä toteutettaessa

minulla itselläni tulee olla valmiuksia ja voimavaroja keskittyä nuoriin ja heidän ajatuksiinsa sekä olemaan heille läsnä tasa-arvoisesti. Nuorilla ei voi koskaan olla liikaa turvallisia, luotettavia aikuisia ympärillään. Toiminnallista hetkeä toteuttaessa tunnelman tulee olla hyväksyvä ja lämmin jotta pystyn tavoitteellisesti luomaan toimintaa, työympäristön ollessa kaikille 13-17-vuotiaille nuorille avoin nuorisotila.

Opinnäytetyön raportoiljalta eettiset ohjeet edellyttävät avoimuutta, vastuunkantoa, asianmukaista ja kunnioittavaa viittaamista toisten julkaisemiin teksteihin sekä tarkkaa suunnittelua ja raportointia. Tietoja ei tule vääristellä tai jättää esittämättä. Puutteellinen tai epäasiallinen viittaaminen ei ole hyväksyttävää. (Vilka 2020, luku 1.)

Nuorisotyön ammattieettisissä ohjeissa todetaan nuorten kanssa tehtävässä työssä päätavoitteeksi, että jokainen nuori löytää tästä maailmasta paikkansa ja kokee merkityksellisyyttä elämässään. Nuorisotyöntekijä on henkilö, joka tuo nuorten näkökulmia esille ja kannustaa nuoria vaikuttamaan. Hän tietää työnsä arvomaailman ja lähtökohdat organisaatiossa jossa työskentelee. (Allianssi Nuoli ry, 2020.) On tärkeää ottaa huomioon ero normaalissa työtilanteessa käytävissä keskusteluissa sekä niissä keskusteluissa, milloin käsitellään opinnäytetyöhön liittyvän aineiston keräämistä. Minun oli opinnäytetyön tekijänä pidettävä huoli siitä, että nuoret olivat tietoisia, milloin käsittelen opinnäytetyöhöni liittyvää prosessia ja milloin olen vain normaalisti ohjaajana heidän kanssaan nuorisotilalla keskustelemassa tavallisia arjen keskusteluita. Nuorisotilatyössä pyrimme muutenkin osallistamaan nuoria, mutta tämän opinnäytetyön toteutusvaiheen kohdalla oli tärkeää varmistaa, että nuoret ovat tietoisia siitä, milloin heitä osallistetaan juurikin opinnäytetyöhön.

9.3 Ammatillinen kasvu

Opinnäytetyön prosessin aikana olen oppinut sietämään epävarmuutta entistä paremmin ja hahmottanut laajan asiakokonaisuuden josta opinnäytetyön eteneminen koostui. Eri vaiheiden suunnittelu vie aikaa ja tilanteet elävät, joten hyvät vuorovaikutustaidot ovat tässä prosessissa hyvin tärkeää omata. Työni ei

edennyt alkuperäisen aikataulun mukaisesti, mutta ammatillista kasvua on myös pettymysten kokeminen ja haastavien tilanteiden hyväksyminen ja niistä selviäminen. Työelämässäkään asiat eivät aina mene niin kuin on etukäteen suunnitellut. Oma aktiivisuus on kuitenkin prosessissa avainasemassa ja kantaa pitkälle.

Opinnäytetyötä toteuttaessa ymmärrykseni osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä syventyi sekä näkemykseni kunnallisesta nuorisotyöstä selkeytyi.

Työelämälähtöinen toteutus oli alun perinkin toiveenani ja olen tyytyväinen, että sain toteuttaa tämän opinnäytetyön tukien Laukaan nuorisopalveluiden toimintaa. Tuotoksen konkreettisuus oli myös itselleni tärkeää ja toivon, että siitä on hyötyä tulevaisuudessa nuorisotilatoiminnan suunnittelussa.

9.4 Hyödynnettävyys ja jatkokehitysmahdollisuudet

Nuorisotilatoiminnan vuosikello sisältää ajankohtaista tietoa nuorten mieltymyksistä ja toiveista nuorisotilatoimintaan. Tuotoksen laadinnassa on osallistettu nuoria ja sen tarjoama tieto on hyödyllistä nuorisoalalla työskenteleville. Nuorisotilatoiminnan vuosikelloa on mahdollista hyödyntää missä vain kunnassa Suomessa.

Jatkokehitys Laukaan nuorisopalveluiden kohdalla olisi vuosikellon suunnittelu jokaisen taajaman nuorisotilalle erillisinä aikatauluina. Kun vuosikello pääsee osaksi toiminnan suunnittelua, on helpompi sanoa, minkälainen tiedostomuoto tai graafinen ilme olisi paras mahdollinen. Tämä vuosikello on tehty toimeksiantajan toiveiden mukaan yksinkertaiseksi ja helposti muokattavaksi.

Aktiviteetti-ideat ovat myös muissa nuorisotyön toimintaympäristöissä hyödynnettäviä ja muunneltavissa. Kyseinen vuosikello muotoutui tämänhetkisten Laukaan kirkonkylän nuorisotilalla vierailleiden nuorten näkökulmista joten myös laajemman kohderyhmän osallistaminen voisi tuoda lisää ideoita toimintaan.

Lähteet

- Ahonen, T., Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2023. Ihmisen psykologinen kehitys. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Alhanen, K. 2024. Dialogikirja. Helsinki: Into kustannus Oy.
- Allianssi, Nuoriso- ja liikunta-alan asiantuntijat ry. 2020. Nuorisotyön ammattieettiset ohjeet. <https://nuorisoala.kuvat.fi/kuvat/Julkaisut/Nuorisoty%C3%B6n+ammattieettiset+ohjeet.pdf> 6.4.2025.
- Aluehallintovirasto. 2025. Nuorten työpajatoiminta. <https://avi.fi/tietoa-meista/tehtavamme/opetus-ja-kulttuuri/nuorisotoimi/nuorten-tyopajatoiminta> 26.3.2025.
- Airaksinen, T., Kostamo, P. & Vilkkä, H. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi. Helsinki: Art House Oy.
- Berg, P., Myllyniemi, S., Valtion nuorisoneuvosto, Nuorisotutkimusseura & Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2020. Palvelu pelaa! Nuorisobarometri 2020. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2021/03/nuorisobarometri-2020-web-1.pdf> 16.12.2024.
- Hermanson, E. & Sajaniemi, N. Nuoruuden kehitys – mitä tapahtuu pinnan alla? Aikakauskirja Duodecim 134(8):843-9. <https://www.duodecimlehti.fi/duo14286>
- Holmberg, J., Inkinen, M., Kurki, M., Partanen, A. & Salo-Chydenius, S. 2015. Päihdehoitotyö. Helsinki: Sanoma Pro.
- Huutilainen, M. & Peltonen, L. 2017. Tunne aivosi. Helsinki: Otava.
- Innokylä. 2025. Työkalu: Vuosikello. <https://innokyla.fi/fi/tyokalut/vuosikello> 9.4.2025.
- Isola, A-M., Kaartinen, H., Keto-Tokoi, A., Leemann, L., Lääperi, R., Schneider T. & Valtari, S. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Mitä osallisuus on? – Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Työpaperi 33/2017. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135356/URN_ISBN_978-952-302-917-0.pdf 26.1.2025.
- Kairala, M., Lyly, H., Niskala, A., & Pohjola, A. 2019. Asiakkaasta kehittäjäksi ja vaikuttajaksi – Asiakkaiden osallisuuden muutos sosiaali- ja terveystaloudissa. Tampere: Vastapaino.
- Kuntalaki 410/2015.
- Kurki, L. 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen. Tampere: Vastapaino.
- Laukaan kunta. 2025. Nuorisotilatoiminta Laukaassa. <https://www.laukaa.fi/asukkaat/kasvatus-ja-opetus/nuoret/nuorisotalot/> 20.4.2025.
- Laukaan kunta. 2025. Nuorisotyö kouluilla. <https://www.laukaa.fi/asukkaat/kasvatus-ja-opetus/nuoret/nuorisotyokouluilla/> 30.1.2025.
- Leemann, L. & Virrankari, L. 2022a. Osallisuuden kokemus ja seksuaalinen häirintä: Kouluterveyskyselyn 2019 tuloksia. Tutkimuksesta tiiviisti 13/2022. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144051/URN_ISBN_978-952-343-837-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 16.12.2024.

- Mikkola, M. & Peltola, M. 2023. Toiminnallinen opinnäytetyö: Taipalsaarelaisten nuorten osallistaminen osaksi Kohtaamispaikka Luodon yhteisöä. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/815367/Mikkola_Pelto_la.pdf?sequence=2&isAllowed=y. 16.12.2024.
- Moilanen, T., Ojasalo, K. & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät – Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro.
- Mönkkönen, K. 2018. Vuorovaikutus asiakastyössä. – Asiakkaan kohtaaminen sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: Gaudeamus.
- Nivala, E. & Rynnänen, S. 2024. Sosiaalipedagogiikka – Kohti inhimillisempää tulevaisuutta. Helsinki: Gaudeamus.
- Nuorisolaki 1285/2016.
- Opetushallitus. 2025. Vertaisarviointi ja itsearviointi. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/vertaisarviointi-ja-itsearviointi> 4.5.2025.
- Opetushallitus. 2025. Yhteisöllisyys. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/yhteisollisyys> 26.1.2025.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2025. Kuntien nuorisotyö. <https://okm.fi/kuntien-nuorisotyö> 4.2.2025.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2024. Nuorisotutkimus ja elinolojen seuranta. <https://okm.fi/nuorisotilastot-ja-tutkimus> 16.12.2024.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2025. Nuorisotyö. <https://okm.fi/nuorisotyö> 9.4.2025.
- Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turun ammattikorkeakoulun puheenvuoroja 72. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/821112/isbn9789522163738.pdf?sequence=2&isAllowed=y> 2.2.2025.
- Talentia. 2022. Arki, arvot ja etiikka. Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. <https://talentia.lukusali.fi/#/reader/4fb08bf6-d9e1-11ed-bdad-00155d64030a> 3.1.2025.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf 3.1.2025.
- Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma (VANUPO) 2024-2027. 2024. Vahvistetaan nuorten hyvinvointia monialaisin toimenpitein. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2024:21. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165597/OKM_2024_21.pdf?sequence=4&isAllowed=y 9.4.2025.
- Vilka, H. 2020. Akateemisen lukemisen ja kirjoittamisen opas. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Veikkolainen, J. 2024. Nuorisotyöntekijöiden työnkuvien nykytilan kuvaus: osana Laukaan kunnan NUPS-prosessia. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Yhteisöpedagogi AMK, järjestö- ja nuorisotyö. Opinnäytetyö. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/858942/Veikkolainen_Jonna.pdf?sequence=5&isAllowed=y 30.1.2025.

KAUDET syksy2025-kevät2026

NUORISOTILATOIMINNAN VUOSIKELLO

SYYSKAUSI	TOIMINTA	MUISTETTAVAA
VIIKKO 33 11.-15.8.	Kauden aloitus, nuokkari-tietokilpailu	Tietokilpailukysymysten suunnittelu, mahd. palkinnot
VIIKKO 34 18.-22.8.	Askartelua; helmikoruja, maalaamista	Tarvikkeiden varmistaminen
VIIKKO 35 25.-29.8.	Biljarditurnaus	Palkinnon hankkiminen
VIIKKO 36 1.-5.9.	Teemana sosiaalipedagoginen eläintoiminta	Eläimiä vieraaksi
VIIKKO 37 8.-12.9.	Liikenneturvallisuusviikko	Tietokilpailun valmistelemine / muu materiaali
VIIKKO 38 15.-19.9.	Mario Kart-turnaus	Palkinnon hankkiminen
VIIKKO 39 22.-26.9.	Teemana seksuaalisuus	Seksuaalineuvoja vierailulle
VIIKKO 40 29.9-3.10.	VR-lasit	VR-lasit nuokkarille
VIIKKO 41 6.-10.10.	Piilosta	Muutakin matalan kynnyksen ohjattua leikkimistä ja pelailua
VIIKKO 42 13.-17.10.	Yö-nuokkari	Syystomaviikko, ilmoittautumiset yö-nuokkarille
VIIKKO 43 20.-24.10.	Pakuhuone	Pakuhuoneen valmistelu
VIIKKO 44 27.-31.10.	Halloweenkurpitsajahti	Kurpitsojen piilottaminen, palkintojen hankkiminen
VIIKKO 45 3.-7.11.	Isänpäiväkorttien askartelu	Tarvikkeiden varmistaminen
VIIKKO 46 10.-14.11.	Bingo	Bingopalkintojen hankkiminen
VIIKKO 47 17.-21.11.	Mielenterveysviikko Tietokilpailu aiheesta	Mieli ry:n nettisivuilla hyvää materiaalia, tietokilpailukysymysten suunnittelu, mahd. palkinnot
VIIKKO 48 24.-28.11.	Tuo huoltajasi nuokkarille- ilta	Mainostaminen
VIIKKO 49 1.-5.12.	Joulukalenteri alkaa Joulukoristelu	Kalenterin valmistelu etukäteen Koristeet varastoista
VIIKKO 50 8.-12.12.	Joulukorttien askartelu	Tarvikkeiden varmistaminen
VIIKKO 51 15.-19.12.	Joululeivonta	Leipomistarvikkeiden osto

KEVÄTKAUSI	TOIMINTA	MUISTETTAVAA
VIKKO 3 12.-16.1.	Pakuhuone	Pakuhuoneen valmisteleminen
VIKKO 4 19.-23.1.	Legoilla rakentelua	Legot nuokkarille
VIKKO 5 26.-30.1.	Pingisturnaus	Palkinnon hankkiminen
VIKKO 6 2.-6.2.	Runebergin torttujen leivonta	Tarvikkeiden hankkiminen
VIKKO 7 9.-13.2.	Ystävänäpäiväkorttien askartelu Sydänjahti	Tarvikkeiden varmistaminen Sydämiä piilottaminen, palkintojen hankkiminen
VIKKO 8 16.-20.2.	Laskiaispullien leivonta	Tarvikkeiden hankkiminen
VIKKO 9 23.-27.2.	Lanit	Hiihtolomaviikko, ilmoittautumiset laneille
VIKKO 10 2.-6.3.	VR-lasit	VR-lasit nuokkarille
VIKKO 11 9.-13.3.	Teemana sateenkaarinuoret	Vierailija esim. Seta ry
VIKKO 12 16.-20.3.	Valtakunnallinen rasisminvastainen viikko	Materiaalia esitettäväksi nuokkareilla: https://rauhankasvatus.fi/videokirjasto/
VIKKO 13 23.-27.3.	Piilosta	Muutakin matalan kynnyksen leikkimistä ja pelailua
VIKKO 14 30.3.-3.4.	Päihdekasvatusta Kahoot aiheesta	Kahootin valmisteleminen, mahd. palkintojen hankkiminen
VIKKO 15 6.-10.4.	Pääsiäiskorttien askartelu Pääsiäismunajahti	Tarvikkeiden varmistaminen Pääsiäismunien piilottaminen, palkintojen hankkiminen
VIKKO 16 13.-17.4.	Bingo	Bingopalkintojen hankkiminen
VIKKO 17 20.-24.4.	Kauden päättäjaiset	Täytekkua tms. erityistä juhlatarjoilua